

مُشَاطِقَاتُ

محل مطبعه و اداره :

جفال اوغلانده امنيت

صندوغى جوارنده

شنگول يقوشنده

۲۲ نومرو

امطار :

مسلكمزه موافق آثار

جدیده مع الممنونيه

قبول اولنور

درج ايدلمه ين آثار اعاده اولنماز

ديره ، فلسفه ، علوم ، ادبيات و سياستنامه و بالخاصه احوال و شئون اسلاميه در بحث ايدر و هفته ده بر نشر اولنور :

آبونه بدلى

صاحب و مؤسسلرى :

در سعادتده نسخه سى ۵۰ پاره در

ابوالعلا زين العابدين - ح . اشرف اديب

تاريخ تأسيسى

قىرلمه دن مقوا بورو ايله كوندريلىر سه سنوى

۲۰ غروش فضله آلنير

۱۰ تموز ۳۲۴

سنه لى	اللى آيلانى	غروش
۶۵	۳۵	۳۵
۶۰	۳۰	۳۰
۱۷	۹	۹

ممالك عثمانيه ايچون

روسيه

سائر ممالك اجنبيه

بشنجى جلد

۲۵ رمضان المبارك پنجشنبه ۱۶ ايلول ۳۲۶

عدد : ۱۰۸

سورن سگوت جانلرینی صیقمش ، بر آدم اولسه ده لاف ایتسه ک !
دیمش ۰۰۰ بزه طبق بویله یز : ملیونلرجه حریف بریره طویلانمش
« آه بر صاحب خیر چیقسه ده چوچقلریمز ایچون مکتب آچسه ! »
دیوروز .

بزه پک غریب ، بونکله برابر پک فنا بر طبیعت وار : مسئولیتی
همزه بردن راجع اولسی لازم کلن یولسلرقلری ، خطالری آغیز
طولوسی ، صحیفه طولوسی مؤاخذه ایتمهکله وظیفه مزنی ادا ایلهمش
اولیورز ؛ شوهیت اجتماعی تشکیل ایدن افراددن بری بولمق اعتباریله
میداندهکی قنالقلردن کندیملرکده مسئول اولدینمزی هیچ خاطرلا -
میوروز . مملکتهمزه بر شرف توجه ایدرسه هر بریمز اک بیوک حصه
نفسنه آیرمق ایسته یور ؛ ملنک شاننی ، حیثیتی لکهلین اجتماعی
مسخره لقلرک تهمتی ایسه هیچ بریمز یانه یاقلاشدرمایور !
برده ، باقیورم ، وظیفه پرورلکی ، فداکارلنی دایما باشقلرندن
بکلیوروز . دوستلر شهید ، بزغازی ! « یغماسی درت الله صارلدیغمز
بر دستور .

اولکی اقشام محترم از قداشم آقچورا یوسف بک شویله بر وقعه
حکایه ایتدی :

لهستان مسلمانلردن برزنلکین آدم کچلرده استانبوله کلش .
مقصدی هم بومملکتده بویوچک برایش یامق ، همده اوغانی مکتبلر مزدن
برینه ویرمک ایش . چونکه اورا جیمنازیالری نه دوام ایدن چوچوغنک
روسلاشمانی ایسته میورایش .

بو حیتلی آدم اولا مکتب سلطانی به کیتمش ؛ مقصدینی
دیبل دوندیکی قدر آکلاتمش . فقط قارشیشنده کیلر بر درلو زواللی آدمه
ایستدیکی معلوماتی ویرمه مشلر ؛ حتی انه صوندقلری پروغرامده
فرانسزجه یازلمش ایش .

باشقه بر مکتب یوقی ، دیمش . روبرت قوللری صاعلق ویرمشلر .
کیتمش . یانه قاندقلری تر جان واسطه سیله ، کز مکده اولدینی مؤسسه
حقنده معلومات آلیرکن معبده بکزر بریر نظر دقتی جلب ایتمش !

— بوراسی ندر ؟

— کلیسادر . شوکری به هر هفته بر پروتستان پاپاسی چیقهرق طلبیه

وعظ ایدر .

— وعظی دیکله مک مجبوریمیدر ؟

— اوت ، عموم طلبه ایچون مجبوریدر .

— پک اعلا ! طلبه ایچنده مسلمان یوقی ؟

— سکسان کشی وار .

— چوق شی ! مسلمان چوچقلری پروتستان پاپاسک وعظنده
بولونسوزلر ، همده مجبوراً بولونسوزلر ها ! لکن روسیه مکتبلری
بورادن چوق ای ایش . اولنر مسلمان طلبه یی پاپاسلرک ویردیکی وعظلرده ،
دین درس لرنده حاضر بولوندرمق شویله طورسون ، طلبه کندیلمکندن
کیرمک ایستسه منع ایدرلر .

بونک اوزرینه آدجغز شو عقده یی چوزمک ایچون هیئت اداره یه
ایچکزد بر ترک اولسه ده اونکله آکلاشسه ق ، دیمش . کندیسنه وار
درجوانی ویرمک جنتلمن بر ذاتک یانه کتورمشلر . بوذات عموم
طلبه نک موعظه کونلری معبده بولمنی مؤسسه نک واقفی طرفندن
وضع ایدلمش بر اصول اولدینغی ، بناء علیه مسلمان چوچقلرکده بوندن
استثناسی قابل اوله مایه جنتی سوبلد کدن صوکره صرف اخلاق برزمینده
جریان ایدن بوموعظه لردن اوقدر اورمک ایجاب ایتیه جکنی بیلدر -
مش . ذاتاً انسان دینی مکتبده آلامزمش ؛ بویود کدن ، دوشونجه سی
قوتند کدن صوکره دین حقنده بر فکر ایدینرمش . . .

بوملاحظه لری دیکله یین لهستانلی قاردشمن : « ای اما انسانک
بویونجه یه قدر بولنه جنی محیطلر ، معروض اوله جنی تلقینلر بوسبتون
تأثیرسزمی قالیر ؟ بونلرک هر برینک وجدانیات اوزرنده مهم مهم
انطباعاتی اولمازمی ؟ » دیمشسه ده مخاطبندن « او حالده مکتب سلطانی به
مراجعت ایدیکز » سوزندن باشقه جواب آله مامش .

شمدی بو آدجغز راست کادیکنه چوچوغی ایچون بر مکتب
صوریورمش .

بر مسلمان چوچوغنه هم روسیه دهکی ژیمنازلر درجه سنده علوم
وفنون اوکرده جک ، همده صاعلام بر مسلمان تربیه سی ویره جک
بر مکتب کیمک خاطرینه کلیرسه لطفاً بزه بیلدیرسین !

محمد عاکف

نظر شریعتده

قوة بریه و بحریه نک درجه اهمیت ووجوبی

کچن نسخه دن مابعد

خیرالدین بک استانبوله کلنجه طرف سلطنتدن جزائر بکلر بکلکی
رتبه سی الحاقیله دریا قپودانی نصب اولندی . خیرالدین پاشا
هان قوة بحریه نک تنظیمنه قویولندی . اوسنه التمش بر قطعه
سفینه انشا ایتدیردی . جزائر دن کتیرمش اولدینی یکرمنی اوچ قطعه
سفینه یی دخی الحاق ایله جماعاً سکسان درت قطعه حرب سفینه سیله
اوسنه آق دکزه سفر ایتدی . مالطه سواحلی و او سمتده دهها
بض قله لری تخریب ، و پک چوق سفائن اعدایی احراق ایدوب
استانبوله عودت ایتدی . طقوز یوز قرق اوچ تاریخنده ایکوز
سکسان قطعه سفائن دن مرکب مکمل بر دونم ایله تکرار آق
دکزه سفر ایتدی . (چوقه) اطه سی جهتلرنده فتوحات
عظیمه یه نائل اولوب کلی اموال وغنائم ایله استانبوله عودت ایتدی .
طقور یوز قرق بش سنه سی محرمنده یوز اوتوز سکز قطعه
سفینه ایله بتکرار آق دکزه سفر ایتدی . استندل ، کرید ، کرپه
اطه لرنی فتح ایدوب بعده روم ایلی قطعه سنه صالدیردی .

اساساً خیرالدین پاشانک ظهوری آوروپا دولتلرینی قورقوتمش
اولوب مؤخرآ قپودان پاشا نصب ارلته رق استانبول ترسانه سنی

امورینه انتظام ویرمک، دیگر طرفدن محاربات بحریه و قوف کاملی بولنه. ان مقتدر قوماندانلر یتشدرمک و اموری اهلنه تودیع ایتک ایله قوت و شوکت بحریه درجه کالی بولمش اولدینندن آق دکر بتون بتون دولت علیه نك زیر اداره سنه کیردیکی کبی هند دکر لرنده دخی دونما طولاشدیرلررق اول عصرده قوه بحریه جه دول سائرده غالب اولان پورتکیزلیر ضعیف دوشورلمش ایدی. دولت عثمانیه نك قوه بریه و بحریه سنك اك پارلاق واك مترق دوری سلطان سلیمان زمانی ایدی.

اوغلی سلطان سلیم ثانی زمانندن اعتباراً قوه بحریه تدنی و انحطاطه باشلادی. شویله که: پادشاه مشارالیه امور بحریه اصلاً و قوفی اولمیان ورأی خودیله حرکت مألوف بولنه. ان علی پاشایی قیودان دریا نصب ایلدیکی انشاده دولته علیه دونماسی اینه یختی لیماننده ایکن دول متفقہ دونمالری طرفندن محاصره اولندی. علی پاشانك وقوفسزلنی و بشقه لرینك رأیی قبول ایتماسی نتیجه سی اولمق اوزره کیچی غرق اوله رق، کیچی قره یه اوتوره رق، التمش قدری ده دشمن الله دوشه رك دونماسی هایون هزیمت عظیمه یه اوغراه شد.

صدراعظم صوقوللی محمد پاشانك همیله اوسنه یازده قدر یوزاللی قطعه سفائن انشا اوله رق ضایع اولان دونمانك مثلی تدارک ایدلمش ایسه ده کچن سنه کی هزیمتده مقتدر پك چوق امر اشهد اولمش و عسکره صیغینلق کلش اولدینندن قوه بحریه بردها قانونی زماننده کی درجه یه واصل اوله مدی.

مقدما اهل اسلام ایچنده معلومات بحریه پك زیاده ترقی ایدرک دونمای هایون بتون اروپا دونمالرینه غالب کلش ایکن یاواش یاواش اصل اسلام اره سنده معلومات بحریه تناقص ایتکه باشلامش، سفاهت ایله اشتغال اولدینندن امور بحریه بوسبتون متروک و مهمل بر اقلمش و حال بوکه اوزمانه قدر اروپاده فنون بحریه خلیجه ایلرولمش اولمغه دونمای هایون اروپا دونمالرینه مقابله ایدمه جهك درجه ده تدنی ایلمش و بوحال دوام ایدرک ضعفیت ایچه کوکله شش اولدینندن بر مدت صکره و ندیک دونمالری آق دکر بوغازینی محاصره ایتکه دونمای هایون آق دکره چیقماز اولمش ایدی.

سلطان محمد رابع زماننده قوه بحریه یه اهتمام اوله رق یکی یاپیلان دونمالر ایله بوغازدن چیقوب و ندیکلیر ایله شدتلی محاربه ایدیلرک بوغازی ترکه محبور ایدلمشلردی. فقط و ندیکلیر قوه بحریه لرینی بر درجه ده ایلر و کتورد کدنصکره تکرار بوغازی سد ایتماش، و بودفعه کی واقع اولان محاربه ده دونمای هایون اعدا دونماسنه مقابله ایدمه یه رك بتون بتون مضمحل اولمه مرتبه سنده منهدم و منکسر اولمش ایدی.

قره مصطفی پاشانك صدارتی زماننده ترسانه عامر ده منتظم سفائن حربیه انشا اوله رق (۱۰۹۶) ده التمش قطعه سفینه ایله بوغازدن چیقوب ردوسه وارلمش ایدی. چوقدنبری دونمای هایون سیسام بوغازندن ایلر و کیده نامش اولدینندن بودفعه ردوسه وارمسی بحرأ برنوع مظفریت

تحت اداره سنه آلمقه ایستدیکی قدر دونما تدارک ایدرک ارتق هر طرفی استیلا ایدمگی قورقوسی بتون اروپا دولتلرینی دهشت ایچنده براقیدی.

خیرالدین پاشانك قوتی کسر ایتک ایچون آلمانیا، اسپانیا، پایا، پورتکیز، و ندیکلیر اتفاق ایدرک بیوک و کوچک التیوزدن زیاده سفائنندن مرکب بر بیوک دونما تشکیل ایتدی. و آلمانیه الی مشهور اندریا دوریایی عموم قوماندان تعیین ایدرک خیرالدین پاشا ایله محاربه ایتک اوزره قورقوی کوندردی.

طقوز یوز قرقیش تاریخنده خیرالدین پاشا یوز یکر می ایکی قطعه سفائن ایله پروزه لیماننده ایکن اعدانك بر قاق یوز قطعه سفینه لری پروزه بوغازبنه کلوب سفائن اسلامیه طرفندن طوپ انداخت ایتدی. اعدانك بوصورتله خیرالدین پاشایه میدان او قوماری پاشای مشارالیهك صبر و قرارینی سلب ایتکه هان بالجه دونماسی هایون ایله بوغازدن طشره چیقوب یوز یکر می ایکی پارچه سفائنك جمله سنندن بردن طوپلر آتش ایتدیرمسیله دشمن دونماسی قورقوب فرار ایتدی فرداسی کونی ایکی دونما پروزه لیمانی آچیلرند بر برینی کوروب حرب وضعیتنی آلدقاری انشاده روز کارك اعدا جانبیه مساعد اولمسی اسلامره حزن و یرمش ایدی. خیرالدین پاشا خواص قرانیهدن استمداد ضمننده ایکی آیت کریمه تحریر ایدوب کیسنك ایکی دیرکنه تعلیق ایتکه بحکم الله هان روزکار کسیدیدی. خیرالدین پاشا تکبیر کتوره رك سفائن اعدا اوزرینه هجوم ایدوب شدتلی آتش ایتکه سفائن اعدادن بر قاقی غرق اولدینندن ارتق جمله سنه قورقو عارض اوله رق فرار ایتماش، و آرقه لرندن طوپ انداخت ایله کیمی غرق و کیمی رخنه دار اولمش، و بو حالی کورن اندریا دوریا صقالتی یوله رق سفائنك آرقه سنه دوشوب فرار ایتماش. بو مظفریت عظیمه خیرالدین پاشا و معیتنده کی امرانك محاربات بحریه ده نه درجه ده اقتدار و مهارت کامله لری اولدیننی کوستر مکده کافیدر.

ایشته خیرالدین پاشا بر یاندن ترسانه و دونما امورینه اهمیت و یره رك انتظامی درجه کاله ایصال ایتک، دیگر یاندن ده طور غود رئیس، پیاله و قایق علی پاشا کی امور بحریه یه آشنا و محاربات بحریه ده صوک درجه ده مقتدر قوماندانلر یتشدرمک ایله دولت علیه یه پك بیوک خدمت ایتماش.

خیرالدین پاشا دن صکره طور غود رئیس آنك مقامنه قائم اوله رق فرنکار ایله پك چوق غزوات ایدرک عظیم فتوحاته نائل اولمش، و فرنکلری تیترماش.

پیاله پاشا دخی قیودان نصب اولندقدن صکره طقوز یوز التمش یدی سنه سنده واقع اولان محاربه ده فرنك دونماسی بتون بتون مضمحل اولمه مرتبه سنده هزیمته دوجار ایدرک سکسان کون محاصره دن صکره (چربه) اطه سنی فتح ایتماش.

الحاصل سلطان سلیمان عصرنده بر طرفدن ترسانه و دونما

عداوتش ایدی . ودها صکره قوه بحریه به برقات دها اهتمام اولنه رق (۱۱۲۹) ده وندیکیلر ایله بالدهفات وقوعبولان محاربات بحریه ده وندیک دونمائی مغلوب ایدلمدی . فقط اوصرده بریادن اهل اسلام زیاده جه سفاهته طاله رق و خواب عطائه قابیله رقینه درنما اموری ترک ایدلمش ، مهارت بحریه و معلومات حربیه احبابی نابود اولمش و مناصب بحریه توجیهاتنده اهلیت آرانمیوب وقوفسز ، معلوماتسز ، نااهل و حیتسز برطاقم کیمسه لر امرای بحریه نصب اولمش و ترسانه تخصیصاتی رؤسایه ماکل اولوب قلیونجی علوفه سی نامیه طرف میریدن اعطا اولنان بودجه امرایینده تقسیمه اوغرامش و قلیونجی نامیه بولنان عسکر دخی سفاهتله مشغول عارسز و حیتسز برطاقم اشخاصدن عبارت اولوب ناسک عرضه تعرضدن بشقه هیچ برایشه یامز بر حاله کلش ، و بریاندده اوزمانه قدر آوروپاده فنون بحریه دها زیاده ترقی ایدرک مکمل دونمالر وجوده کتورلمش اولدینندن دونمای همایون آوروپا دونمالرینه مقابله ایتک شویله طورسون آق دکزده کزن قورصانلرک دفعنه بیله مقتدر اوله میه حق درجه تدنی ایتش ایدی .

(۱۱۸۲) ده روسیه ایله وقوعبولان محاربه ده روسیه نیک بحر بالطق دونمائی انکلیز ، دانیمارقه و سائر آوروپالیلردن فنون بحریه ده ماهر امیرالمر قومانداسنده اوله رق سبته بوغازندن طولاشوب موره صولرنده ظهور ایلدیک زمان دونمای همایون عددجه فضله ایدی ایسه ده امور بحریه به اصلا وقوفی اولمایان رؤسا و اصلا تعلیم کورمامش ، اطرافدن جبراً طوبلانمش ایرغاد و چیفتجی مقوله سندن مرکب عسا کرایله تجهیز ایدیلرک آق دکزه چیقارلمش ، وقپودان پاشانک فنون بحریه به وقوفسز لغندن طولای دونمای همایون چشمه لیانه اداخل ایدلمش ، و دشمن دونمائی لیانک آغزینه ورودایله محاربه به پاشاندقده انکلیز امیرالمرینک معرفتیه برچوق آتش قایقاری لیانه اداخل اولنه رق دونمای همایون کاملاً احراق ایدلمش اولمنله قوه بحریه پک بیوک ضیاعه اوغرامش ایدی .

موخرأ سلطان سلیم ثالث و سلطان محمود زمانلرنده ترسانه اموریته اهتمام اولنه رق بر درجه به قدر قوه بحریه وجود کوسترمش ایسه ده سلطان حمید و سلطان عزیز زمانلرنده بودرجه سنی دخی محافظه ایده مامش ایدی و انه نهایت عبدالحمید دورنده بریادن آوروپاده فنون بحریه صوک درجه ترقی ایدرک سلطان عزیز زمانندن قالمه سفائن محاربه بحریه ده اصلا ایشه یراماز حاله کلک ، و بریاندده مناصب بحریه توجیهاتنده اهل آرانمیوب جلال پاشا کبی امور بحریه به اصلا وقوفی بولنمای و حسن پاشا کبی غایه املی هواء نفسانیه سی اولوب استقبالیاتی خاطرینه بیله کتورمیان ، ترقی مملکتی اصلا دوشنمیان حیتسز و مرثی کیمسه لر بحریه ناظری نصب اولنه رق تخصیصات بحریه امرایه ماکل اولمق ، و خزینه بیت المال عبدالحمید و وکلا و بند کانک سفاهت ، ذوق و صفا و هوای نفسانیه لرینه و اوئل ، آپارتمان ، آراهه ، خدمه ، جاریه لرینه منحصر جیقلق اولدینی جهته زرهلی اشتراسی ایچون خزینه بیت المالده پاره بولنماق ، و ترسانه اموریته باقلمق شویله طورسون اسکی زماندن قالمه آلات و ادواتی دخی ضیاعه اوغرا ته رق ترسانه بی معطل قلمق ، مکمل زرهلی انشا

ایده جک ماهر ذوات و فنون بحریه جه مقتدر قوماندانلر یتشایدیرمک شویله طورسون آورو پادن اشترا اولنان زرهلری قوللاننه حق قوماندانلر ، ما کینستلردن مملکت محروم بر اقلمق . و بروهمه بناء سفائن حربیه تدارک ایتک عبدالحمیدک آرزوسی اولماق جهتیه قوه بحریه بوسبتون محو ایدیلرک حکومت دهشتلی صورتده ضعفه دوچار اولمش ایدی . و ایشته بوضعیتدن طولای حکومت عثمانیه هر جهتدن آوروپالیلرک تحت اسارتنه داخل اوله رق آرتق بوسبتون منقرض اولنه طوغری کمال سرعتله یووارلنوب کیتمکده و آوروپالیلر طرفندن مملکتک پارچه لیمه سی زمانی تقرب ایتمکده ایکن حکومت عثمانیه نیک محو و انقراضی تقدیر الهی اولما ملیدرک عنایت صمدانی ایله او حکومت ظالمه مستبده بردن بره محو و منقرض اوله رق حکومت مشروطه عثمانیه ظهوره کلدی .

فایده درساملردن اسکلیلی

مابعدی وار

محمد عاطف

عالم اسلام

مقالات

ایرانک ماضی و حالنه بر نظر

ناصرالدین شاهک یاریم عصره یاقین اوزون بر مدت سورن ایام سلطنتنده ایرانک حیات ملیه سی بتون بتون سوندی . فضائل و شمائل بتون جهانجه مسلم اولان ولسان فارسی بی اسبیاده بین الملل برلسان درجه سینه واردیرمش . بولونان ادبیات ملیه دن اثر بیله قالمادی . جبر و ظلم آلتنده از یلمش جسدلرده کاودهانک نظاهراتنه محل قالمامشدی . عقللر طونمش ، قلبلر سونمش ایدی ، تفکرات عمیقیه و حسیات عالییه میدان ویریلیموردی . مستبدک کیفی تعدیاتندن استخلاص کریبان ایچون ارباب ناموس قیله ، بوجاقلره چکیله رک امرار معیشت ایتمک مجبور قالدیلر . حیت شخصیه لرینه کوه نه منیر ایسه استبدادک و مستبدک مداحاری کسیدیلر . ملتک معکس روحی ورهنمای سعادت بولنان ادبیات ، بیانی بر طالق و قلق میدانی حالی آلدی . جبار ظلمک لطف و مرحمتنه نائل اولمق کاسه لیساک ، طغیانی لک سعادت ایله کچنمک ایسته یلرک کافه سی شو میدانه آتیه رق مستبدی ظل الله ، مؤید من عندالله ، حامی دین و ملت دیه اوخشامقده برابر استبدادک اک ذنی ، اک رذیل تظاهراتی ده تجلیات سماویه کبی تلقی ایتدیلر . ناصرالدین شاه عصرینک بتون شعرا و ادبایی ، حکما و مؤرخینی بوکبی دنائت و شناعتلر ایله اشتغال ایتدیلر . شوب عصرده حقیقی ادیب دینلمک لایق بر ذات قطعیاً ظهور ایتدی . ادبا ، حکما ، فضلا کچینلرک کافه سی مستبدک هزلیاتنه میلن و یاخود اکبر